

Seat No. : _____

MD-111

March-2025

B.Com., Sem.-V

CE-302-A : Management Accounting – 1

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું ? સંચાલકીય હિસાબનીશના કાર્યો અંગે ચર્ચા કરો. 7
1. (B) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનાં ટૂલ્સ અને ટેકનિકો વિશે ચર્ચા કરો. 7

અથવા

1. નયના કંપનીની નીચેની માહિતી પરથી સામાન્ય માપના પત્રકો તૈયાર કરો : 14

પાકા સરવૈયા

વિગત	31-03-2023 ₹	31-03-2024 ₹
જવાબદારી		
શેરમૂડી :		
ઇક્વિટી શેરમૂડી	4,80,000	6,00,000
પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	1,20,000	1,20,000
	6,00,000	7,20,000
અનામત અને વધારો :		
અનામત ભંડોળ	13,200	15,600
ઘસારા ફંડ	10,800	14,400
નફા-નુકસાન ખાતું	96,000	50,400
	1,20,000	80,400
	7,20,000	8,00,400
લાંબાગાળાના દેવાં :		
બેન્ક લોન	30,000	90,000
ડિબેન્ચર	60,000	1,80,000
	90,000	2,70,000
ચાલુ જવાબદારી :		
વેપારી દેવાં	2,85,600	96,000
કરવેરાની જોગવાઈ	12,000	32,400
ન ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	2,400	3,600
ચૂકવવાનો બાકી અર્થ	7,200	8,400
	3,07,200	1,40,400
કુલ	11,17,200	12,10,800

મિલકતો		
કાયમી મિલકતો :		
પાઘડી	30,000	60,000
જમીન	51,000	75,000
મકાન	39,000	1,05,000
ચંત્રો	3,21,000	4,18,800
વાહનો	18,600	1,20,000
	4,59,600	7,78,800
ચાલુ મિલકતો :		
સ્ટોક	1,92,000	1,56,000
વેપારી લેણાં	2,52,000	1,62,000
રોકડ સિલક	45,000	12,000
બેન્ક સિલક	87,000	33,000
ટૂંકગાળાના રોકાણો	30,000	21,000
અન્ય ચાલુ મિલકતો	12,600	27,000
અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	39,000	21,000
	6,57,600	4,32,000
કુલ	11,17,200	12,10,800

2. હર્શિલ લિ.નું તા. 31-03-2024ના રોજનું સંક્ષિપ્ત પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

14

વિગત	નોંધ નં.	₹
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારી :		
(1) શેરહોલ્ડરના ભંડોળો :		
(a) શેરમૂડી :		
₹ 100નો એક એવા ઈક્વિટી શેર		15,00,000
₹ 100નો એક એવા 12%ના પ્રેફરન્સ શેર		7,50,000
(b) અનામત અને વધારો : અનામત ભંડોળ		3,75,000
(2) બિન-ચાલુ જવાબદારી :		
(a) લાંબાગાળાની ઉછીની મૂડી :		
10%ના ડિબેચર્સ		1,50,000
(b) લાંબાગાળાની જોગવાઈ :		
કારીગર બચત ખાતા		75,000
પ્રોવિડન્ટ ફંડ		75,000
(3) ચાલુ જવાબદારી :		
(a) વેપારી દેવાં :		
લેણદારો		2,25,000
દેવીહૂંડીઓ		30,000
(b) અન્ય ચાલુ જવાબદારી : બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ		45,000
કુલ		32,25,000

II. મિલકતો :		
(1) બિન-ચાલુ મિલકતો :		
(a) કાયમી મિલકતો :		
(i) દ્રશ્ય મિલકતો :		
જમીન અને મકાન		10,50,000
સાંચા-યંત્રો		4,50,000
ફર્નિચર અને ફીટીંગ્સ		3,00,000
(b) અન્ય બિન-ચાલુ મિલકતો :		
ડિબેન્ચર વટાવ		75,000
(2) ચાલુ મિલકતો :		
(a) ચાલુ રોકાણો :		
કામચલાઉ રોકાણો		3,00,000
(b) માલસામગ્રી : સ્ટોક		5,25,000
(c) વેપારી લેણાં :		
દેવાદારો		3,75,000
લેણીહૂંડીઓ		75,000
(d) રોકડ અને રોકડ સમાન : રોકડ સિલક		75,000
કુલ		32,25,000

વધારાની માહિતી :

- (1) વર્ષનો કાયો નફો ₹ 9,00,000 છે.
- (2) વર્ષનો ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો) ₹ 5,40,000 છે.
- (3) કરવેરાનો દર 50% છે.
- (4) વર્ષ દરમિયાન કુલ વેચાણ ₹ 25,20,000 છે.
- (5) રોકડ વેચાણ ઉધાર વેચાણનો 2/5 ભાગ છે.
- (6) શરૂઆતનો સ્ટોક ₹ 2,25,000 છે.

ઉપરની વિગત પરથી નીચે જણાવેલ ગુણોત્તરોની ગણતરી કરો : (જરૂરી ગણતરીઓ વર્ષના 300 દિવસોના આધારે કરો.)

- (1) ચોખ્ખા નફાનો ગુણોત્તર
- (2) સંચાલન ખર્ચ ગુણોત્તર
- (3) દેવાદાર ગુણોત્તર
- (4) રોકાયેલ મૂડી પર વળતરનો દર
- (5) શેરહોલ્ડરના ભંડોળ પર વળતરનો દર
- (6) ચાલુ ગુણોત્તર
- (7) શેરદીઠ કમાણી

અથવા

2. (A) ગુણોત્તર વિશ્લેષણની મર્યાદાઓ જણાવો. 7
2. (B) નીચેની માહિતી પરથી રોકાણ પર વળતરનો દર શોધો : 7

વિગત	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી	10,00,000
12%ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી	6,00,000
વેચાણ	6,87,500
ચોખ્ખો નફો (વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો, કરવેરાનો દર 50%)	6,00,000
10%ના ડિબેન્ચર્સ	8,00,000

3. જૈનીલ કંપની લિ. ના નીચે આપેલાં પાકાં સરવૈયા પરથી હિસાબી ધોરણ-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો :

14

વિગત	નોંધ	31-03-2023 ₹	31-03-2024 ₹
I. ઈક્વિટી અને જવાબદારી :			
(1) શેરહોલ્ડરના ભંડોળો :			
(a) શેરમૂડી :			
દરેક ₹ 10નો તેવા ઈક્વિટી શેર, પૂરા વસૂલી		1,50,000	2,25,000
(b) અનામત અને વધારો :			
જામીનગીરી પ્રીમિયમ		7,500	11,250
સામાન્ય અનામત		60,000	78,750
મૂડી અનામત		1,000	10,000
નફા-નુકસાન ખાતું		1,35,000	1,38,000
(2) બિન-ચાલુ જવાબદારી :			
(a) લાંબાગાળાની ઉછીની મૂડી :			
15%ના ડિબેન્ચર્સ		—	37,500
20%ની બેંક લોન		—	30,000
(b) લાંબાગાળાની જોગવાઈઓ :			
ઘસારા ફંડ		15,000	22,500
(3) ચાલુ જવાબદારી :			
(a) વેપારી દેવાં :			
લેણદારો		11,250	15,000
દેવીહૂંડીઓ		3,375	13,500
(b) ટૂંકાગાળાની જોગવાઈઓ :			
કરવેરાની જોગવાઈ		30,000	39,000
કુલ		4,13,125	6,20,500

II. મિલકતો :			
(1) બિન-ચાલુ મિલકતો :			
(a) કાયમી મિલકતો :			
(i) દશ્ય મિલકતો :			
જમીન અને મકાન	2,02,500		1,65,000
સાંચા-ચંત્રો (મૂ.કિ.)	22,500		1,50,000
ફર્નિચર	24,750		51,750
(ii) અદશ્ય મિલકત : પાઘડી	32,500		25,000
(b) અન્ય બિન-ચાલુ મિલકતો :			
ડિબેન્ચર વટાવ	4,500		750
પ્રાથમિક ખર્ચ	8,625		7,500
(2) ચાલુ મિલકતો :			
(a) માલસામગ્રી : સ્ટોક	30,000		55,500
(b) વેપારી લેણાં :			
દેવાદારો	33,750		45,000
લેણીહૂંડીઓ	22,500		30,000
(c) રોકડ અને રોકડ સમાન :			
રોકડ સિલક	31,500		90,000
કુલ	4,13,125		6,20,500

વધારાની માહિતી :

- (1) જમીનનો એક ટુકડો વેચેલ છે. જેનો નફો મૂડી અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.
- (2) વર્ષ દરમિયાન 10% વટાવે ડિબેન્ચર બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા.
- (3) વર્ષ દરમિયાન સામાન્ય અનામતમાંથી 4 : 1ના પ્રમાણમાં બોનસ શેર આપેલ છે.
- (4) 2023-24માં ઇક્વિટી શેર પર વર્ષ 2022-23નું ડિવિડન્ડ 15% લેખે જાહેર કરેલ છે અને ચૂકવેલ છે.
- (5) 01-04-2023નાં રોજ બેંક લોન લેવામાં આવેલ છે. ચાલુ વર્ષના અંતથી 5 સરખા હપ્તામાં તે પરત કરવાની છે.
- (6) વર્ષ 2022-23નાં કરવેરાની જવાબદારી ₹ 22,500 નક્કી થઈ છે. જે ચૂકવેલ છે. કરવેરાની જોગવાઈનો વધારો સામાન્ય અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.
- (7) ₹ 22,500ની પડતર કિંમતનું એક ચંત્ર જેના પર એકત્રિત થયેલ ઘસારો ₹ 6,000 છે, આ ચંત્ર ₹ 13,500માં વેચેલ છે.

અથવા

3. (A) ટૂંકનોંધ લાખો : બિન-રોકડ વિગતોની નફા પર અસર. 7
3. (B) તીર્થ લિ. ની નીચેની માહિતી પરથી વર્ષ 2023-24માં કામગીરીમાંથી મળતા રોકડ પ્રવાહ રોકાણની ગણતરી કરો : 7
- વર્ષ દરમિયાનનો નફો ₹ 1,80,000

વિગત	31-03-2023 ₹	31-03-2024 ₹
સ્ટોક	50,000	60,000
દેવાદારો	80,000	72,000
દેવીહૂંડી	12,000	10,000
લેણદારો	32,000	44,000
લેણીહૂંડી	16,000	21,000
ચૂકવવાના બાકી ખર્ચ	2,400	3,200
મળવાની બાકી આવક	3,000	3,400

4. નીતા લિ. ની વેચાણ કિંમત સાથે વસ્તુની પડતર નીચે મુજબ ટકાવારી દર્શાવે છે : 14
- માલસામાન 20%
- મજૂરી 10%
- કારખાના ખર્ચ 20%
- ધસારો 15%

વેચાણ અંગેનો અંદાજ નીચે મુજબ છે :

માસ	વેચાણ (₹)
જાન્યુઆરી	4,50,000
ફેબ્રુઆરી	7,50,000
માર્ચ	9,00,000
એપ્રિલ	12,00,000
મે	12,00,000
જૂન	15,00,000
જુલાઈ	15,00,000

વધારાની માહિતી :

- (1) કુલ વેચાણના 1/4 રોકડ વેચાણ ધારો.
- (2) દર મહિને ₹ 3,00,000 સ્થાયી વહીવટી ખર્ચ પેટે ચૂકવવાના છે.
- (3) ₹ 75,000નો આવકવેરો મે, 2024માં ચૂકવવાપાત્ર થશે.
- (4) દરેક મહિનાના અંદાજ વેચાણ માટે જરૂરી માલસામગ્રીની ખરીદી તેના અગાઉના મહિનામાં કરવામાં આવે છે. ખરીદી ઉધારમાં કરવામાં આવે છે.
- (5) સમયગાળો :

ઉધાર વેચાણ	2 માસ
ઉધાર ખરીદી	1 માસ
મજૂરી	1/2 માસ
કારખાના ખર્ચ	1/4 માસ
- (6) તા. 01-04-2024ના રોજ રોકડ અને બેન્ક સિલક ₹ 30,000. જૂન, 2024નાં રોજ પૂરા થતા 3 માસ માટે રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

અથવા

4. (A) અંદાજપત્ર દ્વારા અંકુશની મર્યાદાઓ ચર્ચો. 7
4. (B) ઉત્પાદન અંદાજપત્રનાં આધારે ચિરાગ લિ. પોતાનું કાચા માલની જરૂરિયાતનું અંદાજપત્ર બનાવવા માંગે છે. આ કંપનીમાં બે ખાતાંઓ છે. દરેક ખાતામાં વપરાતા કાચામાલની વિગત નીચે પ્રમાણે છે : 7
- ખાતાં નં. 1માં X અને Y પ્રકારનો કાચો માલ અને ખાતાં નં. 2માં P અને Q પ્રકારનો કાચો માલ વપરાય છે.

દરેક પ્રકારના કાચા માલનો વપરાશ નીચે પ્રમાણે છે :

- (1) વસ્તુ ઓરેન્જમાં Yનું 1 એકમ અને Pનાં 2 એકમો
 (2) વસ્તુ એપલમાં Xનાં 2 એકમ અને P તથા Qનાં દરેકનું 1 એકમ
 (3) વસ્તુ ચેરીમાં Xનું 1 એકમ, Pનાં 2 એકમો અને Yનું 1 એકમ

દરેક કાચા માલની પ્રમાણ કિંમત Xનાં 50 પૈસા, Yનાં 10 પૈસા, Pનાં 30 પૈસા, Qનાં 20 પૈસા છે. ત્રણે વસ્તુનું ઉત્પાદન અનુક્રમે 44,000 એકમો, 36,000 એકમો અને 48,000 એકમોનું ઉત્પાદન અંદાજપત્ર દર્શાવે છે.

2023-24નાં વર્ષ માટે કાચા માલનું અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

5. સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે સાત)

14

- (1) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં મિલકતોની કિંમત ગણતરી વખતે તેમની _____ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
- (a) પુનઃ સ્થાપના કિંમત (b) ઘસારા બાદ કિંમત
 (c) મૂળ કિંમત (d) આ પૈકી એકપણ નહીં
- (2) નીચેના પૈકી સંચાલન અને સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્ય કયું છે ?
- (a) અંદાજ લગાવવો અને આયોજન કરવું (b) પ્રેરણા આપવી
 (c) પ્રત્યાયન કરવું (d) આપેલ તમામ
- (3) નીચેના પૈકી નાણાકીય પત્રકોના વિશ્લેષણની પદ્ધતિ કઈ છે ?
- (a) ગુણોત્તર વિશ્લેષણ (b) રોકડ પ્રવાહ પત્રક
 (c) ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક (d) આપેલ તમામ
- (4) નીચેના પૈકી કોનો સમાવેશ નફાકારકતાના ગુણોત્તરમાં થતો નથી ?
- (a) કાચા નફાનો ગુણોત્તર (b) યોજના નફાનો ગુણોત્તર
 (c) શેરહીક કમાણી (d) સ્ટોક ચલન દર
- (5) એક કંપનીએ ₹ 50,000ના ડિબેન્ચર બહાર પાડેલ છે. તેની પ્રેક્શન સ્ શેરમૂડી ₹ 50,000 અને ઈક્વિટી શેરમૂડી ₹ 2,50,000 છે. મૂડી ગિયરિંગ ગુણોત્તર ગણો.
- (a) 40% (b) 10%
 (c) 35% (d) 20%
- (6) એક કંપનીમાં રોકડ સિલક ₹ 25,000; બેન્ક સિલક ₹ 1,12,500 અને તરત વેચી શકાય તેવી જામીનગીરીઓ ₹ 62,500 છે અને પ્રવાહી દેવાં ₹ 3,00,000 છે. તો એસિડ કસોટી ગુણોત્તર શોધો.
- (a) 0.08:1 (b) 0.46:1
 (c) 0.67:1 (d) 0.35:1

- (7) એક કંપનીમાં રોકાણોની શરૂઆતની બાકી ₹ 50,000 અને આખરની બાકી ₹ 60,000 છે. વર્ષ દરમિયાન કેટલાક રોકાણો ₹ 8,500માં વેચવામાં આવ્યા હતા, જ્યારે ₹ 18,000ના નવા રોકાણો ખરીદવામાં આવ્યા હતા. રોકાણ વેચાણનો નફો શોધો.
- (a) ₹ 500 (b) ₹ 1,000
(c) ₹ 750 (d) ₹ 1,500
- (8) નીચેના પૈકી કઈ વિગત રોકાણ પ્રવૃત્તિમાંથી ઉદ્ભવતો રોકડ પ્રવાહ છે ?
- (a) ચંત્ર વેચાણથી થતી પ્રાપ્તિ
(b) ડિબેન્ચર્સ બહાર પાડવા
(c) ચંત્ર પર ઘસારાની જોગવાઈ
(d) પ્રેક્ષરન્સ ડિવિડન્ડની ચૂકવણી
- (9) નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું નથી ?
- (a) બજેટ એ ભવિષ્યનું ટૂંકાગાળાનું આયોજન છે.
(b) બજેટરી અંકુશ દ્વારા નિયત કરેલ આકંડાઓ સાથે કામગીરી સરખાવી તેના પર અંકુશ રાખવામાં આવે છે.
(c) બજેટ દ્વારા અંકુશ રાખનાર કંપનીમાં સાધનોનો શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ થાય છે.
(d) બજેટ દ્વારા ધંધાની બધી કામગીરી ઉચ્ચ સંચાલકોના હાથમાં કેન્દ્રીકૃત થાય છે.
- (10) ખરીદ અંદાજપત્ર મુજબ માલસામાનની ખરીદી = _____.
- (a) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન
(b) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + આખરનો સ્ટોક – શરૂઆતનો સ્ટોક
(c) ઉત્પાદન એકમ × એકમદીઠ જરૂરી માલસામાન
(d) ઉત્પાદન માટે જરૂરી માલસામાન + શરૂઆતનો સ્ટોક – આખરનો સ્ટોક
- (11) ઓગસ્ટ અને સપ્ટેમ્બર માસનો પગાર અનુક્રમે ₹ 6,000 અને ₹ 7,500 છે. સમયગાળો 1/3 માસ છે. સપ્ટેમ્બર માસમાં ચૂકવવાનો પગાર શોધો.
- (a) ₹ 7,000 (b) ₹ 2,000
(c) ₹ 5,000 (d) ₹ 13,500
- (12) નીચેનાં પૈકી કઈ વિગત શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રનો ફાયદો દર્શાવતી નથી ?
- (a) પરિવર્તનશીલતાનો અભાવ
(b) નીતિ ઘડતરમાં ઉપયોગી
(c) કાર્યક્ષમતામાં વધારો
(d) લાંબાગાળાની યોજનાનું સાતત્ય

Seat No. : _____

MD-111

March-2025

B.Com., Sem.-V

CE-302-A : Management Accounting – 1

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Define Management Accounting. Discuss functions of Management Accountant. 7
1. (B) Discuss the Tools and Techniques of Management Accounting. 7

OR

1. From the following information of Nayna Co., prepare Common-size Statement : 14

Balance Sheets

Particulars	31-03-2023 ₹	31-03-2024 ₹
LIABILITIES		
Share Capital :		
Equity Share Capital	4,80,000	6,00,000
Pref. Share Capital	1,20,000	1,20,000
	6,00,000	7,20,000
Reserve and Surplus :		
Reserve Fund	13,200	15,600
Depreciation Fund	10,800	14,400
Profit & Loss A/c.	96,000	50,400
	1,20,000	80,400
	7,20,000	8,00,400
Long Term Debts :		
Bank Loan	30,000	90,000
Debentures	60,000	1,80,000
	90,000	2,70,000
Current Liabilities :		
Trade Payables	2,85,600	96,000
Provision for Tax	12,000	32,400
Unpaid Dividend	2,400	3,600
Unpaid Expenses	7,200	8,400
	3,07,200	1,40,400
Total	11,17,200	12,10,800

ASSETS		
Fixed Assets :		
Goodwill	30,000	60,000
Land	51,000	75,000
Building	39,000	1,05,000
Machinery	3,21,000	4,18,800
Vehicles	18,600	1,20,000
	4,59,600	7,78,800
Current Assets :		
Inventories	1,92,000	1,56,000
Trade Receivables	2,52,000	1,62,000
Cash Balance	45,000	12,000
Bank Balance	87,000	33,000
Short-term Investments	30,000	21,000
Other Current Assets	12,600	27,000
Prepaid Expenses	39,000	21,000
	6,57,600	4,32,000
Total	11,17,200	12,10,800

2. Following is the summarized Balance Sheet of Harshil Ltd. as on 31-03-2024 :

14

Particulars	Note	₹
I. EQUITY & LIABILITIES :		
(1) Shareholders' Funds :		
(a) Share Capital :		
Equity Shares of ₹ 100 each		15,00,000
12% Preference Shares of ₹ 100 each		7,50,000
(b) Reserve and Surplus : Reserve Fund		3,75,000
(2) Non-Current Liabilities :		
(a) Long Term Borrowings :		
10% Debentures		1,50,000
(b) Long Term Provisions :		
Workmen's Savings Accounts		75,000
Provident Fund		75,000
(3) Current Liabilities :		
(a) Trade Payables :		
Creditors		2,25,000
Bills Payables		30,000
(b) Other Current Liabilities : Bank Overdraft		45,000
Total		32,25,000

II. ASSETS :		
(1) Non-Current Assets :		
(a) Fixed Assets :		
(i) Tangible Assets :		
Land & Building		10,50,000
Plant & Machinery		4,50,000
Furniture & Fittings		3,00,000
(b) Other Non-Current Assets :		
Debenture Discount		75,000
(2) Current Assets :		
(a) Current Investments :		
Temporary Investments		3,00,000
(b) Inventories : Stock		5,25,000
(c) Trade Receivables :		
Debtors		3,75,000
Bills Receivables		75,000
(d) Cash and Cash Equivalents : Cash Balance		75,000
Total		32,25,000

Additional Information :

- (1) Gross Profit for the year is ₹ 9,00,000.
- (2) Net Profit (Before Interest and Tax) for the year is ₹ 5,40,000.
- (3) Rate of Tax is 50%.
- (4) Total Sales during the year is ₹ 25,20,000.
- (5) Cash Sales are 2/5 of Credit Sales.
- (6) Opening Stock is ₹ 2,25,000.

From the above particulars, compute the following ratios : (The necessary calculations should be based on taking 300 days in a year)

- (1) Net Profit Ratio
- (2) Operating Expenses Ratio
- (3) Debtors Ratio
- (4) Rate of Return on Capital Employed
- (5) Rate of Return on Shareholders' Funds
- (6) Current Ratio
- (7) Earnings per Share

OR

2. (A) State the limitations of Ratio Analysis. 7
2. (B) Find out Rate of Return on Investment from the following information : 7

Particulars	₹
Equity Share Capital	10,00,000
12% Preference Share Capital	6,00,000
Sales	6,87,500
Net Profit (Before interest and tax, Tax Rate 50%)	6,00,000
10% Debentures	8,00,000

3. From the following Balance Sheets of Jainil Co. Ltd., prepare Cash Flow Statement as per Accounting Standard-3 : 14

Particulars	Note	31-03-2023 ₹	31-03-2024 ₹
I. EQUITY & LIABILITIES :			
(1) Shareholders' Funds :			
(a) Share Capital :			
Equity Share of ₹ 10 each fully paid		1,50,000	2,25,000
(b) Reserve and Surplus :			
Securities Premium		7,500	11,250
General Reserve		60,000	78,750
Capital Reserve		1,000	10,000
Profit & Loss A/c.		1,35,000	1,38,000
(2) Non-Current Liabilities :			
(a) Long Term Borrowings :			
15% Debentures		—	37,500
20% Bank Loan		—	30,000
(b) Long Term Provisions :			
Depreciation Fund		15,000	22,500
(3) Current Liabilities :			
(a) Trade Payables :			
Creditors		11,250	15,000
Bills Payables		3,375	13,500
(b) Short Term Provisions :			
Provision for Taxation		30,000	39,000
Total		4,13,125	6,20,500

II. ASSETS :			
(1) Non-Current Assets :			
(a) Fixed Assets :			
(i) Tangible Assets :			
Land & Building	2,02,500		1,65,000
Plant & Machinery (at cost)	22,500		1,50,000
Furniture	24,750		51,750
(ii) Intangible Assets : Goodwill	32,500		25,000
(b) Other Non-Current Assets :			
Debenture Discount	4,500		750
Preliminary Expenses	8,625		7,500
(2) Current Assets :			
(a) Inventories : Stock	30,000		55,500
(b) Trade Receivables :			
Debtors	33,750		45,000
Bills Receivables	22,500		30,000
(c) Cash and Cash Equivalents :			
Cash Balance	31,500		90,000
Total	4,13,125		6,20,500

Additional Information :

- (1) A piece of land was sold and the profit was transferred to Capital Reserve.
- (2) Debentures were issued at 10% Discount during the year.
- (3) Bonus shares were issued during the year from General Reserve in proportion of 4 : 1.
- (4) Dividend was declared and paid at 15% on equity shares in the year 2023-24 for the year 2022-23.
- (5) A loan was taken from bank on 01-04-2023. It was to be repaid in five equal installments from the end of the current year.
- (6) Final liability for taxes for 2022-23 determined to be ₹ 22,500 and it was paid up. The surplus from provision for taxes was transferred to General Reserve.
- (7) A machine of which cost price was ₹ 22,500 and on which the accumulated depreciation was ₹ 6,000 was sold for ₹ 13,500.

OR

3. (A) Write short note on : Effect of Non-Cash Items on Profit. 7
3. (B) From the following details of Tirth Ltd., calculate the cash flow from operations for the 2023-24 : 7

Profit during the year ₹ 1,80,000.

Particulars	31-03-2023	31-03-2024
	₹	₹
Stock	50,000	60,000
Debtors	80,000	72,000
Bills Payables	12,000	10,000
Creditors	32,000	44,000
Bills Receivables	16,000	21,000
Unpaid Expenses	2,400	3,200
Income Receivable	3,000	3,400

4. The cost of the goods in terms of % of the selling price is as follows for Nita Ltd. : 14
- Materials   20%
- Wages   10%
- Factory Expenses   20%
- Depreciation   15%

Estimates of Sales are as follows :

Month	Sales (₹)
January	4,50,000
February	7,50,000
March	9,00,000
April	12,00,000
May	12,00,000
June	15,00,000
July	15,00,000

Additional Information :

- (1) Assume 1/4th of total sales are cash sales.
  - (2) A sum of ₹ 3,00,000 is to be paid every month in respect of fixed office expenses.
  - (3) Income-tax ₹ 75,000 is payable in May, 2024.
  - (4) For anticipated sales of each month, necessary purchases are made in the previous month. Purchases of materials are on credit.
  - (5) Time lag :

Credit Sales	2 months
Credit Purchases	1 month
Wages	1/2 month
Factory Expenses	1/4 month
  - (6) Cash and bank balance on 01-04-2024 ₹ 30,000
- Prepare cash budget for three months ending June, 2024.

OR

4. (A) Discuss limitations of Budgetary Control. 7
4. (B) Chirag Ltd. intends to prepare its Material Requirements Budget on the basis of its production budget. There are two departments in the company. The details of consumption of the raw materials in each department are as under : 7
- Raw materials X and Y are used in department 1 and Raw materials P and Q are used in department 2.
- The consumption of each type of material is as follows :
- (1) 1 unit of Y and 2 units of P in Product Orange.
- (2) 2 units of X and 1 unit each of P and Q in Product Apple.
- (3) 1 unit of X, 2 units of P and 1 unit of Y in Product Cherry.
- The standard price of each unit is X 50 paise, Y 10 paise, P 30 paise, Q 20 paise. The production budget shows product of all the three products as 44,000 units, 36,000 units and 48,000 units respectively.
- Prepare Material Requirement Budget for the year 2023-24.
5. Choose the correct option : (Any seven) 14
- (1) In management accounting, during assets valuation the assets are considered at their _____.
- (a) replacement value (b) price after depreciation
- (c) basic price (d) None of these
- (2) Which of the following is function of management and management accounting ?
- (a) Forecasting and Planning (b) Motivating
- (c) Communicating (d) All of these
- (3) Which of the following is the method for analysis of Financial Statements ?
- (a) Ratio Analysis (b) Cash Flow Statement
- (c) Fund Flow Analysis (d) All of these
- (4) Which of the following is not included in the profitability ratios ?
- (a) Gross Profit Ratio (b) Net Profit Ratio
- (c) Earnings per Share (d) Inventory Turnover Ratio
- (5) A company has issued Debentures of ₹ 50,000; its Preference share capital is ₹ 50,000 and Equity share capital is ₹ 2,50,000. Find out the capital gearing ratio.
- (a) 40% (b) 10%
- (c) 35% (d) 20%
- (6) The company has cash on hand ₹ 25,000; bank balance ₹ 1,12,500 and readily marketable securities ₹ 62,500 and liquid liabilities are ₹ 3,00,000. Find out Acid-test Ratio.
- (a) 0.08:1 (b) 0.46:1
- (c) 0.67:1 (d) 0.35:1

- (7) In a company, opening balance of the investment was ₹ 50,000 and its closing balance was ₹ 60,000. During the year, some investment were sold for ₹ 8,500 and new investments were purchased worth ₹ 18,000. Find out profit earned on investment sold.
- (a) ₹ 500 (b) ₹ 1,000
(c) ₹ 750 (d) ₹ 1,500
- (8) Which of the following is a Cash Flow from Investing Activities ?
- (a) Sale Proceeds of Machinery
(b) Issue of Debentures
(c) Depreciation Provided on Machinery
(d) Payment of Preference Dividend
- (9) Which of the following statement is not correct ?
- (a) Budget is a short-term planning for future.
(b) Budgetary control aims at controlling actual performance by comparing predetermined figures with actual performance figures.
(c) The resources are put to optimum use in companies where budgetary control is in operation.
(d) By Budget, all activities of business are centralized in the hand of top management.
- (10) According to purchase budget, Material Purchase = _____.
- (a) Required Material for Production
(b) Required Material for Production + Closing Stock – Opening Stock
(c) Production Units × Material required per unit
(d) Required Material for Production + Opening Stock – Closing Stock
- (11) Salary of August and September are ₹ 6,000 and ₹ 7,500 respectively. Time lag is 1/3 month. Calculate amount to be paid in September.
- (a) ₹ 7,000 (b) ₹ 2,000
(c) ₹ 5,000 (d) ₹ 13,500
- (12) From the following which one is not an advantage of Zero-Base Budgeting ?
- (a) Lack of flexibility
(b) Useful in policy formulation
(c) Improvement in over-all efficiency
(d) Continuity in long-term planning